

АРХЕОЛОГІЯ ЯК ДЖЕРЕЛО ВИВЧЕННЯ ПРАДАВНИХ КУЛЬТУР

Пальвальов О. П.

Науковий керівник – ст. викл. Сергієва А. В.

Харківський національний університет радіоелектроніки

(61166, Харків, пр. Науки, 14, каф. українознавства, тел. (057) 702-14-98)

This thesis about archeology and how people use it to get information about ancient civilizations. Author wrote about some ancient cultures which lived on Ukrainian territory around 5000 years ago.

У наш час багатьом людям дуже цікаво дізнатися про життя та культуру давніх людей та цивілізацій. Але до сучасного суспільства не доходить інформація про те як жили і якими були давні цивілізації, бо вона зникла протягом тисячоліть. Актуальність роботи зумовлена сучасним розвитком цікавості до історичного минулого. Кожна культура, кожна цивілізація, яка колись існувала на нашій планеті, залишає за собою сліди, артефакти. Мета нашого дослідження – окреслити можливості археології.

Археологія – це наука, яка вивчає історію за матеріальними залишками давніх культур. До них належать залишки поселень, могильники, а також стародавні копальні, канали, тощо. Ця наука має багато методів, серед яких головним є метод польових досліджень. У старовинних містах знайдені залишки споруд виявляються на глибині декількох метрів. Це вказує на те, що нові будівлі, храми, палаци могли будуватися на місці старих, фундамент яких міг слугувати основою для нової будівлі. Таким чином, в результаті людської діяльності, утворюються нашарування, які в археології називають «культурним шаром». Дослідження цього «культурного шару» дає змогу визначити послідовність нашарувань, тобто стратиграфію, і так дізнатися про історію археологічного пам'ятника. Метою археологів у першу чергу є визначення віку знайдених об'єктів, а розподіл цього шару може встановити хронологію, яка має велике значення для визначення віку знахідок.

Існує спосіб, який може встановити точний вік органічних решток до ста тисяч років. Він називається радіо вуглецевим аналізом. Основним його принципом є прилад, який вимірює кількість радіоактивного вуглецю С-14, що потрапляє до кожного живого організму через атмосферу, і за знайденим результатом визначає точний вік знахідки. Але цей метод може бути неточним у тому випадку, якщо знайдений об'єкт був забруднений вуглецем більш пізнього часу. У цьому випадку похибка може бути від 70 до 300 років.

Товща землі над багатьма давніми рештками та слідами життя людини постійно збільшується. За підрахунками спеціалістів, на сьогодні щороку піднімається та осідає близько п'яти мільйонів кубічних кілометрів породи

у вигляді пилу, а води розмивають та переносять більш ніж п'ятнадцять мільйонів кубічних кілометрів ґрунту.

Українські землі містять в собі залишки багатьох культур. Одна з найдавніших культур – трипільська. Вона є однією з основних давньоземлеробних культур мідного віку. Перші відомості про архаїчну цивілізацію було отримано і опубліковано львівським археологом Антонієм Шнайдером за результатами досліджень на Галицькому Поділлі у 70-х роках ХІХ століття. Перше трипільське поселення відкрив археолог Вікентій Хвойка у 1893 році в Києві, і презентував на ХІ археологічному з'їзді в Києві. У 1897 році Вікентій знайшов містечко Трипілля. Саме звідти ця культура отримала свою назву. Найяскравішими об'єктами трипільської культури вважають трипільську кераміку. Її знаходили на

місці розкопок. Кераміка – це випалена на вогні глина. Її робили у вигляді посуду: глечиків, тарілок, тощо. Виготовлення такого посуду стало великим досягненням наших пращурів. У кожного племені була своя технологія виготовлення та способи оздоблення керамічних виробів. На сьогодні доведено, що племена мисливців і рибалок виготовляли господарський посуд, оздоблений штампованим орнаментом, у той час як землероби і скотарі – плоскодонний посуд зі спіралью-меандровим орнаментом.

Однією з цікавих давніх культур вважають культуру скіфів. Це був кочовий, войовничий народ, що жив переважно в українських степах. Вчені-археологи знаходили багаті на культурні залишки місця, що були свого роду могильниками у скіфській культурі. У таких місцях знаходили скіфську зброю, обладунки, одяг та прикраси. Відомими знахідками

археологів були скіфська пектораль з кургану Товста Могила та золотий гребінь з кургану Солоха. Вони були знайдені поруч із рештками похованих скіфських вождів. Пектораль мала дуже приголомшливе оздоблення.

На ній ми можемо побачити комах, людей, рогатий скот – все, чим займався цей давній народ.

Отже археологія має дуже важливе значення у вивченні прадавніх культур. Бо саме завдяки археології ми можемо дізнатися про вид діяльності того чи іншого народу, який жив на території будь-якої держави в давні часи; про його культуру, традиції.